

Riktlinje för arbetet med stöd till förtroendevalda vid hot, våld och trakasserier

Inledning

Hot och trakasserier mot förtroendevalda¹ har blivit vanligare. En anledning till detta är att dagens teknik gör det lättare än tidigare att ta direkt kontakt med och sprida uppgifter om enskilda personer. Hot och trakasserier förekommer både från enskilda personer och i kampanjer som företrädevis mobiliseras via nätet. Detta påverkar inte bara den enskildas privatliv, utan kan även påverka möjligheten att utföra förtroendeuppdraget. Vartannat år undersöker Brottsförebyggande rådet förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot eller våld i undersökningen "Politikernas trygghetsundersökning", (PTU). Den undersökning som publicerades 2021 visar att var fjärde förtroendevald under 2020 utsattes för trakasserier, hot eller våld i samband med sitt politiska uppdrag. Samtidigt konstaterades det i undersökningen att den vanligaste konsekvensen när förtroendevalda hade utsatts för exempelvis trakasserier, var att förtroendevalda därefter undvek att engagera sig i eller uttala sig i en specifik fråga. Att förtroendevalda i kommunen utsätts för hot, våld, trakasserier och otillåten påverkan är därmed ett hot mot demokratin och mot en rättssäker och effektivt fungerande offentlig förvaltning. Hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda riskerar att leda till att de påverkas eller begränsas i sitt beslutsfattande. Det kan också leda till att de avstår från beslut. Det riskerar också leda till att förtroendevalda avstår att engagera sig i vissa frågor eller hoppar av sina uppdrag. Vidare riskerar det att påverka kontakten med medborgarna och möjligheten att rekrytera nya förtroendevalda.

---

¹ Med förtroendevald avses i detta dokument förutom förtroendevalda enligt 4 kap 1§ i kommunallagen (2017:725), även av kommunen utsedda ledamöter i bolagsstyrelser, stiftelsestyrelser och dylikt.

Typ av dokument:	Förvaltning:	Process/Projekt:	Version/utgåva:	Gäller till Tills vidare	Dokumentansvarig: Patrik Nilsson /SLK
Dokumentnamn:	Avdelning/Enhet:	Beslutat av:	Gäller från 2022-07-05	Ersätter dokument:	Sidan 1 av 4

Bakgrund

Som arbetsgivare har kommunen ett ansvar för sina medarbetares säkerhet och arbetsmiljö. Kommunens ansvar för förtroendevalda är däremot inte lika tydligt eftersom de i sin roll som förtroendevalda formellt inte är anställda av kommunen. Kommunen har därför inget formellt arbetsmiljöansvar för förtroendevalda enligt arbetsmiljölagens bestämmelser.

Att kommunens förtroendevalda känner sig trygga och säkra är centralt för att den kommunala demokratin ska fungera. I denna riktlinje fastställs därför kommunens ansvar för förtroendevaldas trygghet och säkerhet.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra kommunens ansvar att förebygga och hantera hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda inom Skellefteå kommunkoncern och också utgöra ett stöd för förtroendevalda.

Omfattning

Riktlinjen ska tillämpas av hela kommunkoncernen för att förebygga och hantera hot, våld eller trakasserier som kan kopplas till förtroendevaldas pågående politiska uppdrag inom Skellefteå kommun.

Förebyggande åtgärder

Utbildning och information till förtroendevalda

Kommunstyrelsen ska erbjuda alla kommunens förtroendevalda utbildning och information i hur de kan förebygga hot, våld och trakasserier. Utbildning ska genomföras minst en gång per mandatperiod.

Publicering och spridning av personuppgifter

Kommunens förtroendevalda ska vara medvetna om vilka personuppgifter om dem som kommunen publicerar och sprider. Privata

personuppgifter om förtroendevalda såsom hemadress, privata telefonnummer, privat e-postadress och privata konton på sociala medier får endast publiceras och spridas av kommunen om en förtroendevald själv begär det och lämnat ett skriftligt medgivande. För att undvika spridning av privata telefonnummer ska en förtroendevald under vissa förutsättningar kunna erbjudas en telefon och kommunalt telefonnummer kopplad till uppdraget.

Ansvar för stöd- och skyddsinsatser vid hot, våld och trakasserier

Polismyndigheten har huvudansvaret för skydd av förtroendevalda i kommunen och ansvarar för den polisiära handläggningen av ärenden om trakasserier, hot och våld mot förtroendevalda. Därför är det viktigt att polismyndigheten omedelbart kontaktas för handläggning och eventuella åtgärder.

Den politiker som utsatts för hot och våld ska snarast vända sig till sitt politiska parti för stöd eller samtalshjälp. Den som utsatts för trakasserier, hot eller våld uppmanas alltid att göra en polisanmälan. Om en förtroendevald utsätts för hot, våld eller trakasserier kan Skellefteå kommun, via säkerhetsenheten, erbjuda stöd vid polisanmälan.

Partiets säkerhetsansvarige ansvarar, med stöd av kommunens säkerhetsenhet, för rådgivning och stöd till de utsatta och ska också ta emot och dokumentera incidentrapporter. Det är således viktigt att de politiska partierna har utsett en eller flera säkerhetsansvariga kontaktpersoner som kan stödja sina medlemmar i händelse av hot, våld och trakasserier. Det är partierna som har huvudansvaret för säkerhetsfrågor avseende sina förtroendevalda. Den säkerhetsansvarige ansvarar i sin tur för kontakt med kommun och polis.

Alla förtroendevalda som har ett pågående uppdrag inom kommunkoncernen ska ha samma möjlighet till stöd som Skellefteå kommuns medarbetare. När det gäller skyddsinsatser tillhandahålls dessa, under förutsättning att Polismyndigheten och kommunen bedömer att det finns behov av skyddsinsatser.

Bedömningen av huruvida hot, våld eller trakasserier mot en förtroendevald hänger samman med berörd individs uppdrag i Skellefteå kommun görs i samverkan mellan kommunen, polisen och berört politiskt parti.

Ansvarig

Typ av dokument:	Förvaltning:	Process/Projekt:	Version/utgåva:	Gäller till Tills vidare	Dokumentansvarig: Patrik Nilsson /SLK
Dokumentnamn:	Avdelning/Enhet:	Beslutat av:	Gäller från 2022-07-05	Ersätter dokument:	Sidan 3 av 4

Kommunfullmäktige fattar beslut om denna riktlinje. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att den tillämpas, följs upp och vid behov lämna förslag till revidering. Varje nämnd och bolag ansvarar för att tillämpa och informera sina förtroendevalda om riktlinjen.

Uppföljning

En lokal trygghetsundersökning bland Skellefteå kommuns förtroendevalda ska genomföras minst en gång per mandatperiod. För att kunna göra jämförelser med andra kommuner ska enkätundersökningen innehålla frågor som är jämförbara med politikernas trygghetsundersökning (PTU). Trygghetsundersökningen ska också innehålla frågor som gör det möjligt att utvärdera kännedomen om och tillämpningen av riktlinjen.

Kommunstyrelsen följer upp riktlinjen inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess och föreslår vid behov revidering.